

alii insolentia testimonium putant, alii cognoscendi, quod commercia atq;
negotiationes imprimis ibi valuissent. Helmold. l. 1. cap. 2.

(m) Gabriel Bucelinus monachus *Veingartensis*, idemque rerum
Welficarum; quarum prima initia scire recensuit Jo. Baptista Pigna,
Alfonsi II. Ferraria Ducis Cancellarius, peritissimus, nucl. part. 2. in
chronolog. descript. rer. German. ad 1124. Henrico *Welfo*, cui *Nigri* co-
gnomen fuit iuxtaque *Ottoni Episcopo* attribuit laudem collocata opera
in perducendis ad sacra nostra *Pomeranis*. *Polonici* verò pariter & *Pome-
ranici* scriptores cum *Ottone Boleslaum* nominant. *VVartislaus* tamen
ante adventum *Ottonis Ep.* in *Germania* Christo nomen dedit, Cramerus
l. 1. cap. 12. Pertinetq; huc expeditio sub tessera crucis, qua non modò contra
Saracenos, sed etiam contra *Pomeranos* atq; *Mecklenburgicos* suscepta est,
ut post *Slavicar. rerum* scriptores annotat *Micralius* l. 3. de vet. *Pomer.
VVend.* p. 245. Sed optarem ego hic antiquos testes scriptoresque superesse,
qui plenè juxta & fideliter haec acta omnia, in quantum huc pertinent, con-
signavissent: sed quae *gravis Hermannii Conringii* querela est, not. ad *Lam-
pad* p. 189. destituunt *Pomeranos* domesticorum rerum veterum scriptores, & pau-
ca sunt, quae ex *Saxonis* *Polonicis*que scriptoribus de iis colliguntur. Confer.
Crantzium in *Vand.* l. 8. cap. 26. Nec verbum est, quod reperias de *Po-
meranicis Ecclesiis* apud *Adrianum Regenvolscium*, quàm longo volumine
tradit origines successionesque *Ecclesiarum Slavonicarum*; nam & ille ad has
pertinent, & adeò pratermittende non erant, si permisisset institutum
auctoris.

(n) Vid. post *Urspergensem*, *Abbatem Stadensem*, *Alb. Crantzium*,
Jo. *Duglossum*, *Salomon Neugebauer* histor. rer. *Polon.* in *Boleslao III sive
Crivousto*, *Abraham Bucholcer* Ind. Chronol. ad *A.* 1124. *Daniel Cra-
merus* H. E. l. 1. cap. 13. Quamquam verò *Pomerani* obfirmatis planè animis
sub initium essent, victa tamen prius ipsorum pertinacia est, quam *Prusso-
rum Livonorum*que. De illis vid. *Micral.* Chron. lib. 2. p. 241. seq. De his
Crantzium in *Vandal.* l. 6. cap. 10. *David Chytraus* in *Livon.* p. 17. il-
lud verò in extremo hujus commentationis ab avo mythico repeto, atq; ex
hoc opinor transisse ad *Slavos*, sive ut *Johannes Beka*, primus ex *Christia-
nis rerum Batavarum* scriptor vocat, *Viltos*, unde ortum *Pomeranis* ven-
dicamus, quòd duos Deos, alterum bonum, alterum malum, qui *Zeerne-
boch*